

quia ab infantia sacras litteras nosti (1). Hinc videt in illis puer baptizatus objecta fidei suae, et cum eodem apostolo dicere potest: *Scio cui credidi, et certus sum*, magis certum habens hoc pacto credibilitatis motivum; in Ecclesia autem romana pueris talis lectio interdicitur. Ergo.

Resp. Ad 1. Dist. Ex suo consensu vel expresso, vel interpretativo aut praesumpto, C. tantum expresso, N. Quoties enim agitur vel de maximo aliquo impendente malo avertendo, vel de summo aliquo bono aut beneficio adipiscendo, toties praesumitur voluntas ejus, ad quem ille spectant. Sic vel ipsae leges humanae jure naturali innixae stauerunt. Talis est porro casus noster. Numquid posset quispiam se retrahere a solvendis impensis medico aut pharmacopola debitis ac per sponsores promissis, eo quod ipse sensibus destitutus eas per se minime promiserit aut sine expresso suo consensu illi eas promissiones fecerint?

Ad 2. Dist. Si fides a Scripturarum lectione, quam protestantes praecipiant penderet, *Tr. Si ex auditu ut*, affirmat Apostolus, N. Jam vero Scripturarum lectio innumeris prope rudibus est impossibilis; sed et hoc dato, impossibile rursus est, ut pueruli ex ejusmodi lectione fidem, aut fidei articulos sibi cudere possint, cum neque adulti et docti absque Ecclesiae auctoritate et magisterio id consequi possint, ut ex protestantium experimento facile evincitur, qui hac methodo fidem omnem amiserunt, et in absurda quaeque delapsi sunt. Primi fideles absque Scripturis optimi christiani fuerunt perinde ac barbari illi, de quibus scribit s. Irenaeus, qui *Sine charta et atramento scriptam habebant per spiritum in cordibus suis salutem* (2). Addo absque infallibili Ecclesiae auctoritate ipsis constare non posse de Scripturarum canone, authenticitate et inspiratione. Sed de his suo loco. Interim ex his colligitur absurdam plane esse protestantium methodum, atque ad illudendum excogitatum.

CAPUT V. DE NECESSITATE BAPTISMI.

Duplici ratione potest aliquid necessarium esse; vel necessitate medii, ut vocant, vel necessitate praecipii. Necessarium est necessitate medii, si absque eo finis obtineri nullatenus possit; necessitate autem praecipii, si ita quidpiam sit imperatum, ut etiam eo omisso, inculpabiliter tamen, finis possit obtineri. Duplici hoc modo necessarium esse baptismum sive in re sive in voto tenet Ecclesia catholica, quoad adultos, quibus saltem innotuit Evangelium; necessarium vero docet necessitate medii quoad infantes, nisi ejus vices suppleat martyrrium. Et hoc quidem contra manichaeos, pelagianos, waldenses, calvinianos et socinianos qui baptismi necessitatem rejecerunt saltem quoad filios christianorum, aut eos qui fidei nostrae educatione Christum profitentur. Hunc

(1) *Ἐὰν δὲ πῦρ ἐν αἰσθητικῇ καὶ ἐννοητικῇ... Καὶ οὕτως ὁρίσθη τὸ ἐπὶ τοῦ παιδὸς ἄξιον.*

(2) Lib. iii, cont. *Haeres*, cap. 4, n. 2.

errorem sibi adseverunt passim protestantes, praesertim vero rationalistae (1). Adeo vero invaluit haec perniciose sententia in Anglia, ut nisi seculares magistratus infantium salutem datis legibus prospexissent, absque salutari lavacro passim isti relinquerentur (2). Contra quem errorem sit

PROPOSITIO. — *Baptismus liber non est, sed est necessarius ad salutem.*

Est de fide juxta can. V. conc. Trid., sess. VII: *Si quis dixerit baptismum liberum esse, hoc est, non necessarium ad salutem, anath. sit.*

Majoris claritatis gratia in re tanti momenti praemittimus 1. Neque infantes, neque adultos baptismi lege statim obstrictos fuisse cum Christus, Joan., III, ejus necessitatem Nicodemo patefecit, aut Matth., ult., eam omnibus indicit, sed solum post sufficientem Evangelii promulgationem. 2. Non omnes theologos consentientes esse in epocha definienda sufficientis ejusmodi promulgationis, licet passim ipsi assignent decem annos plus minus pro universa Palestina, et quadraginta pro imperio romano. 3. Ejusmodi sufficientem promulgationem esse relativam, non autem absolutam, id est, eadem ratione minime dimetiendam esse relate ad diversas gentes; e. g. relate ad Americanos, vix sec. XVI dici poterat, fidem esse sufficienter promulgatam: quinimo et illud addendum est, ejusmodi promulgationem relativam esse non solum quoad diversas gentes, verum etiam quoad individua, ut patet, cum lex evangelica non solum gentes, sed et individua singula obliget et obstringat; hinc si aliquis inculpabiliter illam ignoret, ea minime obligatur (3). 4. Animadvertimus infideles negativos ante sufficientem ejusmodi promulgationem versari in eodem statu et conditione, ac versabantur universae gentes ante Christi adventum circa salutis media, sive respectu adultorum, sive respectu infantium. 5. Baptismi institutio-

(1) Mirum est, qua fiducia omnes sectarii rejiciant necessitatem baptismi. Limborchius *Theol. Christ.* lib. v. cap. 69, § 23, concludit: «Unicuique libertatem concedendam esse baptismum suscipiendi.» Cum juxta ipsum baptismus neque sanctitatis christiana pars sit, neque inuis animam purificet. Scivimus in *Thesuro Eccles.* loc. cit. pag. 1137. «Ubi opinio; inquit, extabit de necessitate utriusque sacramenti etc.» nempe baptismi et coenae. Wegscheid. § 170. «Commentum de necessitate baptismi profligatum videmus.» Sic ceteri passim tumentes ejusmodi homines loquuntur; imo Beza ep. VIII. ad Grindalium ejusc. Londinensem, aperte doctrinam de absoluta necessitate baptismi vocat errorem, quem nimum nulli jam pridem asseruerunt. pag. 74. et seq. edit. an. 1543.

(2) Ex hac persuasione de nulla baptismi necessitate, quae penes protestantes vulgata est, fit, ut eorum ministri adeo oscitanter hoc sacramentum administrent, ut grave dubium ortum sit de valore baptismi ab illis collati. Hinc receptum est, ut passim non solum in Anglia, Gallia, Germania, verum etiam Romae, sub conditione ista, qui se ex diversis sectis recipiunt ad Ecclesiam catholicam, iterum baptismum conferatur.

(3) Individua enim sunt, quae damnantur aut salvantur; gentis seu nationis vox est abstracta ad collectionem individuum significandam. Quo spectant s. Bernardi verba *Tract. de Bapt.* cap. 2. n. 6. «Sed ex eo tempore tantum cuique coepit antiqua observatio non valere, et non baptizatus quisque novi praecipii (a Christo dati) reus existere, ex quo praecipium ipsum inexcusabiliter ad ejus potuit pervenire notitiam.» Opp. edit. Mabill. tom. n. pag. 634.

nem, quae, ut diximus, relate ad adultos rationem obtinet medii et praecipii, relate ad infantes non posse habere nisi rationem medii; quare si ipsis conferatur, hi jus acquirunt ad aeternam ac supernaturalem felicitatem; ad beatitudinem scilicet per se humanae naturae indebitam. Quod si his non applicetur, quameumque demum ob causam id contingat, ipsi non privantur nisi beneficio gratuito, nec pejor fit eorum conditio, perinde ac si nunquam humana natura evecta esset ad ordinem supernaturalem. Haec quidem privatio in praesenti rerum ordine rationem habet damnationis ad relationem ad culpam originalem, quae ab infantibus nascendo contrahitur, ast in se et absolute nihil detrahit ex eo, quod exposcit humanae naturae conditio, ut late suo loco exposuimus (1).

Quibus ita compositis, sic accedimus ad enuntiatam propositionis veritatem vindicandam. Christus Matth., XXVIII, 19, praecipit apostolis: *Euntes ergo, docete omnes gentes, baptizantes eos, etc.*; et Marci, XVI, 15: *Euntes in mundum universum, predicatote Evangelium omni creaturae. Qui crediderit et baptizatus fuerit, salvus erit.* Ejusdem igitur necessitatis est baptismum ad salutem ac fides; sed fides, adversariis ipsis ultro latentibus, necessaria est omnibus et quovis tempore; ergo et baptismum omnibus et quovis tempore necessarium est ad salutem, nec temporarium proinde est hoc praecipium, neque solos afficit infideles, vel infidelium filios.

Rursum: idem Christus ait Joan., III, 5: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu Sancto non potest intrare in regnum Dei.* Quae verba pariter generalissima sunt, nec Judaeos tantum aut ethnicos respiciunt, sed omnes prorsus tam praesentes quam futuros homines ejusdemque sexus, conditionis, religionis et generis, cum tam late patere debeat ejusmodi *renascentia* seu regeneratio, quam ortus et generatio. Quare ex hoc testimonio, si paucos aliquot obscurissimi nominis haereticos excipias, universi non modo orthodoxi, verum etiam universae heterodoxorum sectae, tenuerunt baptismum ad religionis christianae professionem, aequae ac ad salutem necessarium absolute esse. Tantum porro abfuit, ut vel suorum omnium consensionem obtinuerit Socinus, dum baptismi necessitatem impugnavit, ut ex ipsius sectariis complures extiterint valde ab ejusmodi errore abhorrentes, qui etiam editis scriptis, eum confutaverunt. (2)

Ex his porro Christi verbis, quae postremo loco adduximus, merito colligebat s. Ambrosius: *Utique nullum excipit (Christus), non infantem, non aliqua praeventum necessitate* (3); et Gennadius inter firmissima Ecclesiae dogmata et istud recenset dicens:

(1) In *Tract. de Deo creatore* col. 774. et seqq.

(2) Haec magna solertia recenset Reimannus in sua *Bibliotheca theologica* sect. 2. cap. 15.

(3) Lib. n. de *Abraham* cap. 11. n. 84. in quem locum cf. adnot. edd. Maur. Idem s. doctor ibid. n. 70. jam scripserat: «Quia nemo ascendit in regnum caelorum, nisi per sacramentum baptismatis.»

Baptizatis tantum iter salutis esse credimus (4). Sic reliqui omnes Ecclesiae patres, sive graeci, sive latini, ipsis adversariis minime dissentibus (2).

Sed melius colligi non potest utriusque Ecclesiae orientalis atque occidentalis sensus, quam ex perpetua sollicitudine tingendi eos omnes, qui in vite discrimine constituti essent, omissis omnibus solemnitatibus a quibusvis, sive viris, sive feminis, sive catholicis, sive haereticis, imo et infidelibus. Colligitur praeterea idem Ecclesiae sensus ex argumento, quod inde patres, praesertim vero Augustinus, disputantes ad hominem, ut inquit, adversus pelagianos desumebant, ut ex omni moda necessitate baptismi adstruerent in omnes homines originariae labis propagationem. Eandem demum fidem de absoluta salutis lavacri necessitate adhuc retinere diversae communionis orientales sectas luculentissime ostendit Renaudotius (3).

Quod et ratione theologica conficitur a s. Thoma: nemo potest salutem obtinere, nisi Christo incorporaretur effectus membrum ejus; atqui id aliter, saltem in nova lege, fieri nequit, nisi per baptismum, sive in re, sive in voto susceptum, juxta dictum Apostoli, Gal., III, 27: *Quicumque in Christo baptizati estis, Christum induistis* (3. p., q. 68. a. 1.). Ergo.

DIFFICULTATES. I. *Obj.* Neque ex Matth. ac Marci, ult., neque ex Joan., III, ulla adstrui potest, sive absoluta baptismi necessitas, sive ejusdem praecipium universale atque perpetuum. Etenim 1. post adducta Christi verba, Marci, XVI, subdit Christus: *Signa autem eos, qui crediderint haec sequentur; in nomine meo demonia ejicient, etc.* (4); jam vero haec signorum et prodigiorum copia ad apostolicum tantum spectabat Ecclesiam, minime vero ad adultam; ergo et ad Ecclesiam, tantum ex Judaeis et gentibus constituendam totus pertinet ille baptismalis caeremoniae apparatus, non autem ad Ecclesiam jam constitutam; cui eo pacto, quo necessaria non sunt signa illa, ita neque necessarius est exterior baptismi ritus. 2. Multo minus id conficitur ex Joan., III, ut enim observat Calvinus verba illa: *Nisi quis renatus fuerit, etc.*, non sunt intelligenda materialiter de aqua, sed de gratia Spiritus Sancti, quae utique ad salutem necessaria est; haec tamen absque baptismum per solam fidem justificantem obtineri potest prout exponit Joannes Baptista, Luc., III, 16, dicens de Christo: *Ipse vos baptizabit Spiritu sancto et igni.* Quod pariter declarat Christus eodem Joan., cap. III, 6, dum ait: *Quod natum est ex Spiritu, spiritus est; et v., 8: Omnis, qui natus est ex Spiritu.* 3. Sane eadem ratione ac Christus, Joan., III, disserens de baptismo dixit: *Nisi quis renatus fuerit,*

(1) Lib. de *Ecclesiasticis dogmatibus*, cap. 41. In Append. tom. viii. opp. S. August. ed. Maur.

(2) Hos collegit Jo. Gerard. Vossius disput. VII. de bapt. thesi XXI.

(3) *La perpétuité de la foi*, tom. v. liv. n. ch. 1. et 2.

(4) v. 17. *Ὅτι οὐκ ἐστιν ἄλλο σημεῖον τῆς βαπτιστικῆς ἐκκλησίας ἢ τὸ εὐαγγέλιον καὶ τὰ σημεῖα καὶ τὰ τέρατα.*

etc., loquens ibid., VI, 54, de eucharistia ait: *Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, et biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis: 4.* Quin tamen ex his posterioribus verbis, quidquid dixerit s. Augustinus, colligi possit absoluta necessitas eucharisticæ sumpcionis, cum contrarium definerit concilium Trident., sess. XXI, cap. et can. IV. Ergo.

Resp. Neg. A. Ad 1. prob. Dist. Signa sequuntur eos, qui crediderint, C. qui baptizati fuerint, N. Si quid igitur exingerent objecta verba, efficerent adversus protestantium hypothesim, fidei præceptum neque universale neque perpetuum esse, quod nec tamen ipsi admittunt, nec sociniani. Signa autem illa necessaria tunc temporis non fuerunt, nisi ut motivum credibilitatis iis exhiberent, qui ex infidelitate ad fidem veniebant. Adde, nec cessasse hujusmodi signa in Ecclesia catholica, ut ex fastis sanctorum patet, neque aliquid commune habere cum baptismo.

Ad 2. Neg. Ut constat ex iis quæ superius diximus, agendo de baptisimi materia. Ad illud verò, quod subdunt ex Christi verbis: *Quod natum est ex Spiritu, etc. D.* Ex spiritu tanquam causa principali et efficiente, et aqua tanquam causa instrumentali, C. ex spiritu sine aqua, N. Loquitur enim ibid. Christus de nativitate spirituali per aquam obtinenda de qua prius disseruerat.

Ad 3. Neg. Nam vel ipsa loquendi ratio, quam Christus usurpavit in posteriori loco, indicat ipsum alloqui præsentem, ideoque adultos et præcepti capaces; in priori autem textu agens de baptismo, omnes indiscriminatim comprehendit. Hoc autem patet ex utriusque testimonii collatione (1), atque ex diversis adjunctis, in quibus Christus objecta verba protulit. Hinc diverso sensu hæc testimonia intellexit Ecclesia, quæ pueris in mortis periculo constitutis consuevit ab ætate apostolica baptismum administrare, non item vero confirmationem et eucharistiam; qui mos non nisi serius obtinuit, neque fuit universalis (2). Verum de hoc argumento iterum sermo instituetur, ubi agemus de eucharistia.

Ad 4. Negamus s. Augustinum absolutam eucharisticæ necessitatem ex citatis verbis docuisse. Ut enim suo loco ostendimus, s. doctor nusquam parem utriusque sacramenti, baptismi scilicet et eucharisticæ necessitatem asseruit aut prædicavit.

(1) Verba enim Christi Domini Joan. III. *Nisi quis, etc.* generalissima sunt, ut patet, utpote indefinite ac in tertia persona prolata; contra vero Joan. VI. alloquitur Christus Capharnaitas adultos et præcepti capaces in secunda persona dicens: *Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, et biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis.* Deinde aliud est, sine baptismo non posse quempiam introire in regnum celorum; aliud vero non habere vitam in se; his enim tantum significatur, non posse sine alimento spirituali vitam ali, conservari, etc., quoad eos nempe, qui vires reparare debent. Cum vero infantes hac virium reparatione non indigeant, hinc patet ad eos non posse hæc verba Christi extendi. Verum de hoc alias. Interim cf. Cornelium à Lapide in h. l.

(2) Cf. Jo. Haiden. S. J. in cit. Dissert. *De instituto Ecclesiæ infantibus mox cum baptismo conferendi sacramenta confirmat. et eucharistia.* Quæst. II. § un. nec non Jac. Pamélium in annotat. in lib. s. Cypr. de Lapsis.

II. Obj. Dato etiam quod in adductis Christi verbis, Joan. III: *Nisi quis, etc.*, verum significaretur præceptum universale et perpetuum, ast I. præceptum est positivum, a quo proinde excusat ignorantia, aut impotentia, ut aperte profitetur s. Augustinus, utens exemplo pii latronis, qui sola fide salvus factus est; ait enim: *Quantum valeat etiam sine visibili sacramento baptismi, quod ait Apostolus: corde creditur ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem, in illo latrone declaratum est:* ac præterea subdit: *Sed tunc impletur invisibiliter, cum ministerium baptismi non contemptum religionis, sed articulus necessitatis excludit* (Lib. 4, de Bap., cap. 22, 29); 2. Exemplo latronis adjicere potuisset exempla Apollo, apostolorum ac B. Virginis, qui nullibi Christi lavacro tincti perhibentur. Ergo.

Resp. ad 1. Dist. Est præceptum simul et medium quoad adultos, qui aquæ baptismum supplere possunt in necessitatis casu per ejus votum aut martyrium, C. Quoad infantes, subd. Est præceptum, N., est medium quod per solum martyrium suppleri potest, C. ea revocanda sunt, quæ initio hujus captis præmissimus. Porro de infantibus ita scribit s. Augustinus: *Quisquis dixerit, quod in Christo vivificabuntur etiam parvuli, qui sine sacramenti ejus participatione de vita exeunt, hic profecto et contra apostolicam prædicationem venit, et totam condemnat Ecclesiam; ubi propterea cum baptizandis parvulis festinat et curritur, quia sine dubio creditur, aliter eos in Christo vivificari omnino non posse* (1).

Ad 2. Dist. Id est in Scripturis non legitur, C. non fuerunt baptizati, N. Etsi enim horum abluionem Scriptura non referat, non inde consequens est, eos tinctos non fuisse. Sane de apostolorum baptismo patres dubitare non sinunt; quia verisimile non est, eos, qui tanquam discipuli Salvatoris et ministri tangebant alios, non fuisse antea lavacro salutari abluotos (2). Imo Augustinus contendit, oppositum credi

(1) Ep. CLXVI. ad Hieron. cap. 8. n. 21. Ubi adnotandum est, s. doctorem antithesim instituisse cum Apostolo I Cor., XV., 21. 22. inter eos, qui moriuntur in Adam, et eos, qui vivificantur in Christo; pronuntiat vero neminem ex iis, qui in Adam mortui sunt, vivificari in Christo, nisi per baptismum. Ex quo colligimus, eum non existimasse pueros qui in utero matrum moriuntur, parentum fide aut voto a peccati originalis reatu solvi posse, nec putasse, prout nonnulli autumant, ad eos non spectare Christi sententiam: *Nisi quis renatus, etc.*

(2) Card. Bellarm. lib. 1., de Bap. cap. 25. n. 21. ut evincat, apostolos baptizatos fuisse Christi baptismo, adducit inter ceteras auctoritates etiam Tertulliani ex lib. de Baptismo, et certum est ex cap. 12. libri cit. Tertullianum silere prorsus de baptismo Christi apostolis collato, ac solum conijcere apostolos tinctos fuisse baptismis Joannis. Sic, minime assecutus est mentem Tertulliani Pamélius, qui citato capiti hunc titulum prædixit: *Quod apostoli baptizati fuisse videantur.*

Verum quod non tradidit Afer scriptor, qui non vidit epistolam Evodii inscriptam *De Lumen*, alii antiqui scriptores scripto consignarunt. Itaque Evodius immediatus s. Petri in ecclesia antiochena successor in laud. epistola, cujus fragmentum profert Nicephorus in Hist. Eccles. lib. II., cap. 5. «Christus, inquit, manibus ipse Petrum tantummodo baptizavit, Petrus porro Andream et filios Zebedæi, ille deinceps reliquos apostolos. Septuaginta autem illos Petrus et Joannes theologus dicit baptizavisse.» Ex eadem epistola Evodii Clemens Alex. Tertulliano cœævus lib. v. Hypotyposeon explicans illud apostoli-

non posse absque erroris culpa, etiamsi Evangelium non referat apostolorum baptismum (1). Neque enim omnia, quæ gesta sunt, litteris fuerunt consignata.

Quod spectat ad B. Virginem, non defuerunt qui negarent, eam percepisse baptismum, tum quia ex causis, ob quas ille suscipitur, nulla permovere poterat Mariam; tum quia injuriosa fuisset eximie innocentie Virginis et sanctitati susceptio baptismi, hoc enim pacto quodammodo declarasset se originali labe pollutam etiam post Christi partum (2). Non defuerunt tamen, qui affirmarent B. V. comprehensam fuisse præcepto Christi, Joan. III: *Nisi quis, etc.*, quorum sententia probatur Vasquezio et Dominico Soto (3), etsi Virgo neque peccatum originis contraxerit, neque ulla vel levi actuali noxa se commaculaverit. Nam quamvis baptismus ad remittenda peccata necessarius sit, censetur tamen adhuc necessarius ad profitendam Christi fidem, ac sacramenta reliqua percipienda, atque ita ad consequendum regnum celorum. Quamvis præterea B. Virgo obligatione hujus præcepti minime obstricta esset, voluisset nihilominus baptizari, si status ipsius eum essentia et institutione sacramenti non pugnaret, prout reipsa non pugnat (4).

III. Obj. I. Masculis Hebræorum ante octavam a nativitate diem, feminis eorum omnibus antequam ad rationis usum pertingerent satis erat fides parentum, ut ad salutem pervenirent; eadem adhuc est ratio parvulorum, qui nascuntur ex infidelibus negativis, qui in eadem versantur conditione ac versarentur ii, qui pertinebant ad legem naturæ. Si igitur infantes christianorum absoluta baptismi necessitate tenerentur, pejor foret istorum conditio, ac esset et sit conditio filiorum, qui nascuntur sub naturæ lege, aut nascuntur ex infidelibus negativis, quod absurdum est; nec enim Christus venit, ut coarctaret media salutis, sed ut ea potius amplificaret. 2. Multo minus Christi præcepto obstricti dicendi sunt infantes qui in utero matris moriuntur, seu quamdiu in faciem editi non sunt; nam isti, cum nondum *nati sint*, non possunt *renasci* per baptismum, alioqui

eum dictum: *Gratias ago Deo, quia neminem vestrum baptizavi: Christus, ait, dicitur Petrum solum baptizasse; Petrus Andream, Jacobum et Joannem, illi autem reliquos.* Cf. hoc fragmentum apud Jo. Moschem in Prato spirituali cap. CLXXVI. ex quo illud refert Jo. Poterius episcopus Oxoniensis in sua edit. opp. Clementis Alex. ed. Ven. 1736. tom. 2. pag. 1016. Ad hanc Evodii et Clementis traditionem alludit Eutyminus dum in verba Joan. III. *venit Jesus, etc.* dicit viros apostolis proximos scripsisse, Petrum a Christo baptizatum. Cf. s. Augustinum ep. CCLXV. ad Seleucianam. Plura etiam vide apud Lacerda in adnot. ad cap. 41. et 45. libri Tertull. de Bap.

(1) Epist. cit. ad Seleucianam n. 4.

(2) Cf. apud Trombellium in op. *Mariae ss. vita ac gesta.* Bonon. 1765. tom. IV. P. I. Diss. XXXIV. quæst. 1. ubi copiose, ut solet eruditus hic auctor, ea congressit, quæ utrique sententiæ, affirmanti scilicet aut neganti favent.

(3) Vasq. in 3. P. S. Th. disp. CLIX. cap. 7. n. 63. Dom. Soto comment. in IV. sent. dist. V. q. un. art. 2. editi. Methymæ Campi 1581. tom. I. pag. 257. et seq.

(4) Cf. alios auctores apud Tromb. loc. cit. etiam Jo. Ger. Vossium Disp. VII. de Bap. thes. XVI. caute tamen legendus hic auctor, ob errores, quos ubique intermiscet sectæ suæ.

tertiam nativitatem per baptismum consequerentur, ut animadvertit s. Augustinus (1); et 3., præterea in physica impossibilitate inveniuntur, a qua nec per se, nec per parentes liberari possunt; ergo Christus, utpote sapiens legislator, non potuit eos præcepto illo positivo comprehendere. Ne igitur dicitur Christum voluisse ipsos excludere a beneficio generali redemptionis, concludi debet cum s. Bonaventura (2), Cajetano, aliisque theologis catholicis, posse defectum baptismi in ejusmodi casu per fidem et votum parentum suppleri, qui propterea ad preces fundendas in hunc finem provocandi sunt, cum agatur de sententia probabili, imo probabilissima, quam Ecclesia nunquam proscripsit (3). Ergo.

Resp. Ad 1. Dist. Satis erat fides parentum per aliquod signum externum illis applicata, juxta verisimiliorem sententiam, C. sola fides absque ulla externa applicatione, Tr. et nego paritatem. Transmissimus alterum distinctionis membrum, quia agitur de re nobis ignota et incomperta, circa quam nec patres nec theologo inter se consentiunt (4). Ex tali propterea sententiarum discrepantia nihil concludi potest. Negavimus paritatem, quia aperte nunc nobis patefacta est Christi voluntas, a qua id unica pendet, illa porro semel constituta, omnes ratiocinationes nostræ conticescere debent. Exinde etiam responsio patet ad id quod subditur de pueris, qui ex infidelibus negativis procreantur, qui utique in eadem conditione versantur ac illi, qui inveniebantur in lege naturæ; ast ignota nobis est ratio, qua illorum infantes salvarentur, ut diximus, an scilicet per solam fidem parentum, an vero per aliquam externam ejusdem fidei applicationem.

Nec tamen, etiam in hypothesi de sola fide parentum inferri potest, Christum quoad christianorum parvulos restrinxisse media salutis; nam, ut constat ex historia, paucissimi ante adventum Christi veram fidem conservarunt, ideoque paucissimis infantibus prodesse potuisset parentum fides; contra vero, cum Evangelium ubique terrarum promulgatum fuerit, certe longe pluribus infantibus salvatum est, et subvenitur per lavacrum regenerationis (5).

(1) Lib. seu epist. GLXXXVII. ad Dardanum cap. 10.

(2) Par. 2. q. 1. art. 1. qui hæc scribit: «Neminem obligat Deus ad impossibile ex suo præcepto, ut dicit Hieronymus; et iterum, quod quis non potest facere, reputatur ei pro facto.» Huic præverat s. Bernardus, qui ep. LXXVII. seu potius lib. De baptismo ad Hugonem a s. Victore cap. 2. n. 6. «Sane parvulis, inquit, nedum ratione utentibus, quia sola nocere creditur peccati contagio, non etiam mandati prævaricatio, tamdiu credendum est, antiqua valuisse sacramenta, quamdiu palam interdicta constiterit. An vero ultra? Penes Deum est, non meum definire.» Opp. edit. Mabill. tom. II. p. 654.

(3) Ita fere anonymus quidam in peculiari opusculo, ant. elaso edito de hoc argumento.

(4) Cf. quæ scripsimus in tract. de Sacram. in genere cap. V.

(5) Hæc difficultas, quæ petitur ex filiis infidelium, ad quos nondum pervenit Evangelii notitia, quique sola parentum fide in nonnullorum sententia salvari poterunt aut etiam possunt, hæc, inquam, difficultas, si theoretico spectetur, magni ponderis esse videtur; si vero practice, seu, ut aiunt, *in concreto*, nullius momenti esse deprehenditur. Quamvis enim non abnucremus, solam fidem parentum filios profuisse absque ulla externa applicatione, quis

CAPUT VI. DE BAPTISMI EFFECTIBUS.

Circa baptismi effectus non parum tum a veteribus, tum a recentioribus hæreticis erratum est. Alii enim adeo baptismum depresserunt, ut cum manichæis assererent: *Nihil cuiquam salutis afferre* (1); tales sunt sociniani, arminiani, nec pauci recentiores protestantes, juxta quos, ut suo loco scripsimus, baptisma non est nisi ritus et cæremonia cooptationis in christianorum cætum. Antiquiores protestantes cum Proclo, Origenista et messalianis contenderunt, per justificationem, quam baptismi ope consequimur, originale peccatum ejusque manifestationes, peccata scilicet actualia, non prorsus tolli, sed solum tegi, radi, aut non imputari, multo minus characterem per baptismum imprimi. Alii autem baptismi effectum adeo extollunt, ut doceant per ipsum non solum præterita peccata deleri, sed etiam futura; vel saltem cum Joviniano (Apud August. ib. n. LXXXII.) tenent semel adeptam per baptismum justificationem amitti non posse; vel denique christianorum peccata, quæ mortalia essent, fieri venialia. Hos omnes errores synodus Tridentina proscripsit. Ac primo quidem sess. V. can. V. *Si quis per J. C. D. N. gratiam, quæ in baptisate confertur, reatum originalis peccati remitti negat, aut etiam asserit non tolli totum id, quod veram, et propriam peccati rationem habet, sed dicit tantum radi aut non imputari, anath. sit; in renatis enim nihil odit Deus tum sess. VII. can. VI. de bapt. Si quis dixerit, baptizatum non posse, etiamsi velit, gratiam amittere, quantumcumque peccet, nisi nolit credere, anath. sit; et can. X. Si quis dixerit, peccata omnia, quæ post baptismum fiunt, sola recordatione et fide suscepti baptismi vel dimitti, vel venialia fieri, anath. sit; ac demum can. XI. Si quis dixerit, verum et rite collatum baptismum iterandum esse illi, qui apud infideles fidem Christi negaverit, cum ad penitentiam convertitur, anath. sit.*

Ex his patet non solum proscriptos esse quatuor præcipuos novatorum errores, nempe 1. per baptismum nullam gratiam conferri; 2. non penitus tolli originale peccatum una cum ceteris actualibus, si quæ sint; 3. inamissibile esse semel adeptam justificationem, aut peccata in baptizatis ex mortalibus venialia fieri; 4. deleri posse baptismi characterem vel amitti; sed præterea concupiscentiam, quæ in renatis adhuc superest, habere peccati proprie dicti rationem, qui est quintus novatorum error, quem his verbis eadem Tridentina synodus proscripsit: *Manere autem in baptizatis concupiscentiam, vel fomitem, hæc sancta*

disjecimus, partim autem ex se concidunt; siquidem auctoritates, quas adducit ex s. Bernardo ep. LXXVII. ex Petro Blesensi serm. XXII. de Trin. et serm. XXIV. in festo Jacobi: «Sufficit spiritus et aqua; sufficit spiritus et sanguis; si aquam non exclusit contemptus religionis, sed articulus necessitatis» quæ deprompta sunt ex s. Augustino, ac citantur pariter ab Hugone a s. Victore, non afficiunt nisi adultos, qui in casu necessitatis per baptismi votum salvari possunt; quod nos non inficiamur, imo contendimus.

(1) Ita S. Augustinus in lib. de Heresibus. Heresi XLVI.

synodus fatetur, et sentit, quæ cum ad agonem relicta sit, nocere non consentientibus, sed viriliter per Christi Jesu gratiam repugnantibus non valet: quinimo qui legitime certaverit, coronabitur. Hanc concupiscentiam, quam aliquando Apostolus peccatum appellat, sancta synodus declarat, Ecclesiam catholicam nunquam intellexisse peccatum appellari, quod vere et proprie in renatis peccatum sit; sed quia ex peccato est, et ad peccatum inclinat. Si quis autem contrarium senserit, anath. sit (Sess. V. can. 5.).

Patet insuper veros ac præcipuos baptismi effectus ad quatuor revocari posse; primum scilicet et principalem esse gratiam justificationis et sanctitatis, qua labes primigenia et quævis alia noxa actualis tollitur; alterum vero, omnem per baptismum tolli pœnæ reatum in altera præsertim vita luendæ; tertium, per eum patere aditum ad Ecclesiam dum Christo tanquam membra capiti sociamur, et ad reliqua sacramenta percipiendâ jus acquiri; quartum denique, characterem imprimi in animis nostris.

Ne tamen actum agere videamur, propositum hic nobis non est, vel singulos recensitos errores refellere, vel expositos effectus singillatim propugnare. Quod enim spectat ad peccatorum abrasionem et tegumentum, tum ad justificationis inamissibilitatem vel ad concupiscentiæ fomitem, ea jam refellimus in Tractatu de Gratia (Par. 2. cap. 2. ar. 1. et seqq.); characterem vero imprimi nec deleri posse ostendimus in Tract. de Sacramentis in genere (Cap. 2. Prop. 2). De aditu ad Ecclesiam et jure inde proveniente ad reliqua sacramenta, res per se patet, neque in controversiam ab adversariis vocatur. Restat præterea, ut agamus de gratia, qua per baptismum tollitur peccatum originale una cum peccatis reliquis, si quæ sint, in rite suscipiente baptismum, et omnis pœnæ reatus; quod sequenti propositione præstabimus.

PROPOSITIO. *Per D. N. J. C. gratiam quæ in baptismo confertur, reatus originalis peccati remittitur, ac tollitur totum id, quod veram et propriam peccati rationem habet.*

Est de fide, ut constat ex adducto can. V. sess. V. conc. Tridentini. Licet vero concilium in eo non loquatur expresse, nisi de reatu peccati originalis, prout ferebat ejus scopus; evidens tamen est per gratiam, quæ ope baptismi infunditur, tolli pariter reatum alterius cujuscumque peccati actualis; imo cum baptismus vocetur passim sacramentum renovationis, ac regenerationis, liquet per eandem gratiam, quæ in baptismo confertur, tolli etiam omnem pœnæ reatum, quæ quidem omnia complexi sumus in hæc propositione, ne longius quam par sit, progrediamur, cum eadem probationes hæc omnia simul conficiant.

Jam vero per baptismum gratiam conferri, qua omnia rite disposito (1) peccata deleantur, ostendunt apertissima Scripturarum testimonia. Ac primo

(1) Cum eadem prorsus dispositiones requirantur in adultis ad rite suscipiendum sacramentum baptismi, ac ad rite suscipiendum sacramentum penitentiae, de iis præterea agemus in hujus sacramenti tractatu.

quidem prænuntiatus hic effectus est per Ezechielem XXXVI. 25. iis verbis: *Effundam super vos aquam mundam, et mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris.* Sed præcipue in N. T. præsertim Act. II. 38. ubi Petrus: *Baptizetur, inquit, unusquisque vestrum in nomine Jesu Christi, in remissionem peccatorum,* tum ib. XXII. 16. ubi Ananias sic Paulum affatur: *Baptizare, et ablue peccata tua.* Hoc ipsum pluribus declarat apostolus toto cap. VI. ep. ad Rom. ubi inter cætera v. 5. scribit: *Quicumque baptizati sumus in Christo Jesu, in morte ipsius baptizati sumus et v. 11. Ita et vos existimate vos mortuos quidem esse peccato, viventes autem Deo in C. J. D. N.* et cap. VIII. 1. concludit: *Nihil ergo nunc damnationis est iis qui sunt in Christo Jesu; ut innumera prope alia sacrorum eloquiorum testimonia præteream, quæ significant, nos per baptismum abluï, mundari, renasci, sanctificari, Christum induere, etc.* Quibus palam fit, omnem prorsus cujusvis peccati reatum culpæ, tum pœnæ per baptismi gratiam auferri.

Nec alia unquam fuit catholica Ecclesiæ fides, ut patet ex symboli constantinopolitani articulo: *Confiteor unum baptismum in remissionem peccatorum.* Hæc adeo in primitiva Ecclesia pervulgata erant, ut indidem ansam sumpserint christianæ religionis hostes Ecclesiam calumniandi, quod una aquæ abluitione sceleratos quosque et mulierculas criminibus oneratas in sinum suum reciperet ac puros efficeret, inter quos eminet Celsus (1). Ratio præterea potentissima hæc fuit, quare plures, ut superius vidimus, ad proveciorem ætatem, quandoque etiam ad extremam vitæ periodum baptismi susceptionem protraherent. Hinc denique Ecclesia, huic fidei articulo innixa, nunquam consuevit baptizatis ullum satisfactionis seu penitentiae onus injungere (2), secus ac se gesserit circa lapsos post baptismum in gravia peccata.

(1) Apud Origenem lib. III. cont. Celsum n. 31. Hæc eadem confirmat Gibbon in Hist. Casus imperii Romani cap. 15. Cf. quæ scripsimus in Tract. de Vera Rel. col. 158. sqq.

(2) Dixi baptizatis nullam satisfactionis aut penitentiae onus injunctum ab Ecclesia fuisse: nam baptisma penitentibus seu catechumenis, plura penitentiae opera eaque non levia injuncta fuisse nemo qui hospes non sit in christiana antiquitate, ignorat. Hæc fuso prosequitur inter ceteros Vicecomes op. cit. lib. III. c. 5. et seqq. Id ipsum dicitur de plena confessione peccatorum, quam præmittere debebant baptizandi, antequam ad sanctum lavacrum admitterentur, de qua passim veteres loquuntur. Satis nobis sit verba afferre Tertulliani, qui lib. de Bapt. cap. 20. inter ceteras pœnæ salutaris exercitationes et hæc commemorat, totius videlicet antea vitæ noxas cum proposito melioris vitæ consuetudinem confitendi: «Ingressuros baptismum, inquit, orationibus crebris, jejuniis et geniculationibus, et pervigiliis orare oportet et cum confessione omnium retro delictorum.» In quem locum cf. adnotati. de la Cerda. Huc referuntur quæ Act. XIX. 15. habentur, ut suo loco dicemus. Ceterum, de hac ipsa omnium singillatim peccatorum confessione, quæ præmittebatur baptismum cf. cit. auctorem loc. cit. cap. 3. nec non Albaspinæum Observat. lib. II. cap. 1. et seq. qui plura Patrum testimonia in hæc rem proferunt, quæ longum esset hic recensere. Nobis satis sit animadvertere Patres tanti fecisse hæc peccatorum confessionem ante baptismum, ut S. Basilii inter cetera, quæ adducit ad deterrendos catechumenos a dilatione baptismi usque ad mortem, et hæc causam urget Hom. IV. in s. baptismum dicens: *Quid expectas, ut beneficio febris et munere baptisma accipias? quando neque salutaria verba proferre poteris... non diligeret confiteri.* » Τὴ ἀναμάρτητος πορεύσει διὰ τὸν ἕρποντα τὸ βάπτισμα; καὶ οὕτως

Supervacaneum post hæc existimamus congerere Patrum testimonia ad id evincendum, quod tum ex prolatis Scripturarum oraculis, tum ex publicis factis et documentis luce ipsa meridiana clarius apparet (1).

DIFFICULTATES. *Obj. 1.* Sententiam theologorum, qui docebant per baptismum parvulis gratiam infundi, Clemens V. in concilio Viennensi tantummodo ut probabiliorem amplexus est, ergo ante concilium Florentinum et Tridentinum nondum erat exploratum, per baptismum gratiam conferri saltem ex opere operato infantibus. 2. Ad summum dici potest, per baptismum unicum tolli peccatum originale, juxta illud Joan. I. 29. *Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccatum mundi.* Qua de causa 3. baptismus regenerationis sacramentum vocatur, quia per ipsum deletur quod carnali generatione contractum est. 4. Quod si adultis collatum quandoque dicitur baptisma in remissionem peccatorum, hæc remissio penitentiae tribuenda est, quæ baptismum præcedebat aut comitabatur juxta illud Act. II. 38. *Pœnitentiam agite, et baptizetur unusquisque vestrum in remissionem peccatorum.* 5. Deleto porro peccato, non omnem dimitti pœnæ reatum evidenter ostendunt illæ, quas vocant, pœnalitates a renatis tolerandæ, 6. quæ quomodo, sublata originali noxa, nempe causa, remaneant vel effectus, plane non intelligitur; certum enim est in baptizatis non minorem vigere in malum proclivitatem et difficultatem in bonum, ac ante baptismum. Ergo.

Resp. ad 1. Neg. Siquidem, ut suo loco ostendimus, quæstio agitata tunc temporis inter scholasticos non versabatur circa gratiæ collationem per baptismum, de quo nunquam in Ecclesia dubitatum est, sed circa ejusdem gratiæ naturam, an scilicet per modum habitus et qualitatis infunderetur nec ne, ad sensum peripateticæ philosophiæ. Hoc autem neque ante, neque post memorata concilia, unquam fidei articulum constituit (2).

Ad 2. Neg. Probationes, quæ a nobis allatæ sunt, contrarium evincunt; nec obest, quod in singulari dictum sit. *Ecce qui tollit peccatum mundi;* hic enim peccatum significat genus, ac sumitur pro quovis peccato (3).

Ad 3. Dist. Quatenus homo in Spiritu per baptismum renascitur, qui prius in carne natus erat, C.

ὁ δὲ ἐπιζῆσθαι δύνασθαι τὰ σωτήρια ἔργα... οὐχ ὁμολογήσαι ἀπαλῶς, Ed. Maur. tom. II. p. 119.

(1) Cf. Trombelli. *Tract. de Sacram. t. v. Diss. XXVI. cap. 1. art. 1. et seqq.* ubi copiosissime documenta ex antiquitate collegit.

(2) Cf. Tract. de Grat. n. 475. n. (3) et n. 505. n. (1). Placet quæ docuimus confirmare auctoritate S. Augustini, cujus verba in ep. CLXXXVII. ad Dard. cap. 8. n. 76. luculentissima sunt. «Dicimus ergo in baptizatis parvulis, quamvis id nesciant, habitare Spiritum Sanctum. Sic enim eum nesciunt, quamvis sit in eis, quemadmodum nesciunt et mentem suam; cujus in eis ratio, qua uti nondum possunt, velut quedam scintilla sopita est, excitanda ætatis accessu.»

(3) In hæc expositionem facile concedunt non solum omnes catholici interpretes, verum etiam interpretes protestantes, sive antiquiores, ut patet ex Synopsi criticorum sacrorum in h. l. sive recentiores, Rosenmuller, Kvi-noel, etc. Hinc nulla jam superest de hæc expositione controversia.